PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Rok XI. Krakow, dnia 21 grudnia 1928 Nr. 48-49.

TREŚĆ NUMERU:

Doroczne Walne Zgromadzenie

Członków Krak. Stowarzyszenia Kupców odbędzie się **we wtorek dnia 25 grudnia 1928 roku, o godzinie 10-tej przed południem,** a w razie braku kompletu o godzinie 10'30 przed południem, w salach Stowarzyszenia przy ul. Grodzkiej 43

PORZĄDEK DZIENNY:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2) Sprawozdanie za rok ubiegły z czynności:
   a) Prezydjum i Wydziału;
   b) Skarbnika;
   c) Administracji „Przeglądu Kupieckiego";
   d) Prezydjum Sądu Polubownego;
   e) Prezydjum Funduszu Zapomogowego;
   f) Komisji Kontrolującej i wniosek.
3) Dyskusja.
4) Wybór 20 członków Sądu Polubownego.
5) Wybór Komisji rewizyjnej.

* * *

6) Od godziny 3'30 po południu do godz. 6'30 wiecz. odbywać się będą wybory 13 członków Wydziału.
7) Wnioski i interpelacje.

Uwagi: 1) Wnioski, które mają być przez Walne Zgromadzenie przyjęte, powinny być na piśmie najdalej do dnia 18 b. m. złożone w Sekretarjacie. — Wnioski, zgłoszone w terminie późniejszym lub dopiero na Walnem Zgromadzeniu, traktowane będą jako rezolucje lub wnioski inicjatywy.

2) Każdy członek, niezalegający z wkładką członkowską za ostatnich 6 miesięcy, otrzyma przy wejściu kopertę wyborczą. Kto został przyjęty na członka po dniu 30 września 1928 roku, nie ma prawa głosowania na Walnem Zgromadzeniu.

3) W myśl statutu ustępują w roku bieżącym następujący członkowie Wydziału: Dr. Józef Fussmann, Izydor Gottlieb, Salo Horowitz, Izydor Landau, Feiwel Monderer, Maksymilian Neumann, Samuel Schechter, Henryk Schenker, Wilhelm Schenkel, Samuel Spira, Józef Süsser, Hugo Weinmann, oraz Józef Ascher Wallach, który na onegdaj odbytem posiedzeniu Wydziału złożył swój mandat członka Wydziału Stowarzyszenia.

Ustępujący członkowie Wydziału mogą w myśl statutu być ponownie wybrani.

Prezydjum Krak. Stowarzyszenia Kupców.

Nareszcie częściowe zniesienie opłat szyldowych.

Wieloletnie usiłowania przedstawicieli sfer kupieckich w kierunku uchylenia, a przynajmniej gruntownego zreformowania statutu podatku od szyldów osiągnęły wreszcie częściowy sukces. — Na onegdaj odbytem posiedzeniu Rady m. Krakowa przeprowadzoną bowiem została uchwała Sekcji skarbowej, w myśl której począwszy od roku 1929 zwolniony zostanie od opłaty jeden szyld przedsiębiorstw handlowych III. i IV. kategorji świadectw przemysłowych, oraz szyldy, umieszczone w bramie lub w podwórzu, o ile dane przedsiębiorstwo znajduje się w podwórzu i nie ma szyldu frontowego. — Przedsiębiorstwa I. i II. kategorji handlowej będą opłacały od pierwszego szyldu firmowego ryczałtową kwotę zł. 10 rocznie, bez względu na rozmiar tego szyldu, a opłaty w dotychczasowej wysokości połączone będą z utrzymaniem dalszych szyldów reklamowych. — Rada miejska uchwaliła dalszą rezolucję r. S. Schechtera, Prezesa Krak. Stowarzyszenia Kupców: „Uchwalając zmianę statutu opłat od szyldów, reklam i ogłoszeń, Rada Miejska zaznacza, iż ze względu na nadmierne obciążenie handlu podatkami, opłaty od szyldów i protestowanych weksli powinny być w jak najkrótszym czasie całkiem skasowane“. — Niestety, nie uzyskał większości głosów wniosek r. H. Schenkera, domagającego się, by w miejsce dotychczasowych wysokich, zróżniczkowanych opłat od szyldów wprowadzić ryczałtową, jednolitą opłatę w kwocie zł. 10 dla każdego szyldu reklamowego, umieszczonego na fasadzie domu, bez względu na rozmiar danego szyldu.

Realizm i romantyzm!

Głowią się ekonomiści nad wynalezieniem odpowiedzi na cały szereg zagadnień, które nasuwa bezrobocie: Jeżeli się powiększy konsumcję, powiększy się tem samem wytwórczość, co pociągnie za sobą zmniejszenie bezrobocia; konsumcja zaś się zwiększy przez potanienie produkcji, ot prosta konkluzja.

Celem spowodowania potanienia produkcji, należy zaprowadzić racjonalizację oraz modernizację fabryk, skoro zaś rozsprzedażą produkcji posługuje się przemysł handlem hurtowym i detalicznym, który podraża produkt, należy więc zapomocą „konsumów“ zbliżyć spożywcę do producenta. — Bardzo to proste rozwiązanie nie dało się jednak zrealizować, a to z następujących powodów:

Im więcej postępuje racjonalizacja fabryk, zużywa się ku temu więcej kapitału, który przy dzisiejszym wysokim procencie obciąża produkcję. — Równolegle z racjonalizacją, która nie tylko powoduje zmniejszenie kosztów, ale powoduje zwiększenie produkcji, nastąpiła w całym świecie tendencja protekcjonizmu celnego, dla ochrony rodzimego przemysłu.

Spotykamy się zatem z takiem zjawiskiem: z jednej strony barjera celna, która potęguje rodzimą produkcję na rynku krajowym, — z drugiej drożyzna produktów krajowych dla naszego konsumenta z powodu polityki dumpingowej. Racjonalizacja nie spowodowała potanienia produkcji w tej mierze, aby dzięki wzrostowi produkcji i zapotrzebowaniu rąk roboczych bezrobocie zostało opanowanem. — Nowoczesne gospodarstwa w Anglji, Niemczech, cierpią wskutek konieczności utrzymania kosztem państwa miljonowych rzesz bezrobotnych. — Przemysł może swe produkta sprzedawać na rynkach zagranicznych z wielkiemi stratami.

Znajdujemy się obecnie w błędnem kole, z którego wyjście w liberalny sposób zalecają Międzynarodowe Izby Handlowe, oraz Liga Narodów. — Realnie jednak są to sprawy nie do przezwyciężenia i ot stajemy przed nowym etapem romantyzmu. — Skoro konkurencja na rynkach krajowych jest zjawiskiem niewygodnem, — stwarza się syndykaty i katele, których jednym realnym celem jest śrubowanie cen.

Dla konsumenta racjonalizm oczywiście nie przedstawia żadnej wartości, bo skartelizowany przemysł podraża ceny.

Dalszy program tej walki stanowi wyeliminowanie handlu przy wymianie produkcji między przemysłowcem a konsumentem. — W ciągu ostatnich lat cały szereg koncernów w Niemczech i gdzieindziej w handlu żelaza, tekstyljów, metali, maszyn etc., dążą do wyeliminowania handlu hurtowego, posiłkując się detalistami, gdyż stoją na stanowisku, że hurtownik przyczynia się do podrożenia produkcji.

I dziwna rzecz daje się zaobserwować: podczas gdy dawniej producent miał do czynienia z 20 lub 50 odbiorcami, nagle wskutek wyeliminowania hurtownika musi dziś obsługiwać 1.000 lub więcej detalistów. — Obsługa ta wymaga rozbudowy aparatu biurowego i sprzedaży, a co najgorsza, fabrykant nie może tak prędko dojść do swojego kapitału, gdyż detalista przyzwyczajony jest płacić wówczas, gdy ma sezon i utarg.

W branży naprzykład papierniczej otrzymywali fabrykanci zamówienia na 20, 40, 60 marek, których załatwienie wymaga olbrzymich kosztów. Zaobserwowano jeszcze, że produkcja znacznie się zmniejszyła, wskutek braku odpowiedniej ilości zamówień, gdyż takie zamówienia były za nikłe, aby fabrykant był w możności je wykonać; koszta bowiem oferty, ajentów podróżujących, wysyłki i t. p. wynosiły więcej, aniżeli zarobek.

Razi naszych romantyków, że istnieje jeszcze handel detaliczny i dążą do tego, aby producent obsługiwał konsumenta przez konsumy. Efekt będzie ten sam, jak to już wyżej wykazaliśmy. — Spowoduje jednak rozbudowę maszyny biurokratycznej w konsumach, a przemysłowców niepomierny wzrost kosztów (regie), a z drugiej strony zmniejszenie konsumcji, bo kapitał. uwięziony w spółdzielniach, jest nikły i zwykle spółdzielnie płacą dopiero po dokonanej sprzedaży.

Zagadnienie to nie byłoby kompletne, gdybyśmy pominęli tendencję agrarnej polityki w środkowej Europie. Stworzono barjery celne dla produktów rolniczych i hodowlanych, skoro małorolni odczuwają konkurencję zamorskich producentów.

Przykładowo stwierdzamy, że umowa handlowa polsko-niemiecka dlatego tylko nie może dojść do sku-

tku, bo polski producent rolny nie byłby w stanie eksportować do Niemiec wskutek tamtejszej ochrony celnej. — Drożyzna w krajach środkowej Europy jest konsekwencją agrarnej ochrony celnej. Korzyści z tego nie odnosi ludność małorolna, bo produkuje drobne ilości zboża, a w ciągu roku za produkta przemysłowe płacić musi drożej wskutek panującej drożyzny. — Jesteśmy obecnie świadkami, jak w ostatnich tygodniach rząd u nas wprowadził wysokie cło ochronne na żyto i pszenicę, chociaż od lat mamy deficyt zbożowy i skazani jesteśmy na import zagranicy. — Wysokie cło na zboże to znów początek drożyzny chleba, a co za tem idzie, podrożenie kosztów roboczych, a tem samem podrożenie przemysłowych produktów.

U nas drożyzna chleba spowoduje nawet zastój w eksporcie surowców. — Zatamowanie wywozu nastąpi też wskutek standaryzacji i popierania przez zwolnienie od cła wywozowego uprzywilejowanych firm.

„Romantyczne" załatwienie tak zawiłych zagadnień daje wszędzie jeden i ten sam efekt. — Bezrobotni nadal są bez zarobku, a ci, co są zatrudnieni, boją się konkurencji wygłodzonych mas.

Mamy w niektórych zawodach zwiększoną produkcję, lecz brak jest siły konsumcyjnej. — Z powodu zmniejszonej siły konsumcyjnej kupiectwo chciało ożywić konsumcję, finansując przez kredyt ratalny swe obroty. Finansowanie to spowodowało inflację wekslową, która zagraża obecnie całemu życiu gospodarczemu Polski. — Na to wynaleźli romantycy znakomicie działającą receptę, restrykcję eskontową, zakaz wystawiania weksli długoterminowych i inne tym podobne środki. — Będzie tylko chaos, będziemy świadkami wzrastającej drożyzny, zwiększonego bezrobocia, zmniejszającej się konsumcji, lecz o tem nie chcą nawet myśleć ci, co się nami tak gorliwie opiekują.

Banki, a obowiązek ujawnień władz skarbowych.

Bardzo ważny na ten temat okólnik Min. Skarbu nadsyłają ze Lwowa do „Gazety Handlowej". Czytamy tam:

Min. Skarbu wydało do Izby Skarbowej we Lwowie następujący okólnik z dnia 9 listopada 1928, L. D. V. 6967/I.

Na zasadzie ustępu 1 art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550, obowiązane są między innemi, instytucje kredytowe **(banki) udzielić bezpłatnie władzom skarbowym** na ich żądanie wiadomości towarów sprzedanych, zastawionych, nadanych, odbieranych i t. p.

Z powyższego bynajmniej **nie wynika**, by na instytucjach tych ciążył obowiązek sporządzania **we własnym zakresie** odnośnych wyciągów z ksiąg i przedkładania właściwym władzom skarbowym. Natomiast z ust. 2, art. 47 cytowanej ustawy wynika, że instytucje, o których wyżej mowa, **obowiązane są zezwalać delegowanym przez władze skarbowe urzędnikom na przeglądanie ksiąg,** dokumentów i innych zapisków, oraz sporządzanie z tychże potrzebnych wyciągów. W celu ścisłego przestrzegania powyższego przepisu, Min. Skarbu przypomina Izbie skarbowej treść instrukcyj dla biur informacyjnych, a w szczególności treść § 5, cz. II., lit. d), punkt 21 tejże instrukcji, ogłoszonej w Dz. Urz. Min. Skarbu z dnia 1 lutego 1928 r. Nr. 4.

Wskutek tego poleca się Izbie Skarbowej **nie zwracać się w przyszłości do instytucyj kredytowych (banków) z żądaniem sporządzania wyciągów** z odnośnych ksiąg, lecz delegować urzędników w celu poczynienia potrzebnych zapisków.

Zaznacza się przytem, że **sporządzanie wyciągów z**

rachunków oszczędnościowych i czysto lokacyjnych (wkładkowych) przysparza dość dużo pracy urzędom, nie daje większych rezultatów, nie należy przeto sporządzać ogólnych wyciągów tego rodzaju rachunków, a tylko w wyjątkowych konkretnych wypadkach, w razie rzeczywistej potrzeby mogą urzędy zwracać się z odpowiedniemi zapytaniami do właściwych banków.

W związku z tem poleca się Izbie Skarbowej uchylić wystosowane przez Urząd Skarbowy Podatków i Opłat skarbowych w Przemyślu wezwanie do sporządzenia i przedstawienia wyżej wskazanych wykazów.

Reklama w życiu gospodarczem.

Bez reklamy nie można sobie wprost wyobrazić rozwoju przemysłu i handlu w ostatnich kilku latach. Na celowość i potrzebę reklamy wskazuje choćby fakt coraz większego rozrostu reklamy i cała literatura w tej dziedzinie, zalecająca racjonalne reklamowanie towarów.

Bez reklamy nie byłby Ford wyprodukował 15 miljonów automobili. — Nie tylko, że wskutek tak wielkiej produkcji dało się możność zarobkowania tysięcznym rzeszom robotników w samych fabrykach, lecz stało się również koniecznem wybrukowanie dróg i szos, uruchomienie tysięcy stacyj tankowych, tysięcy składów przyborów automobilowych i innych warsztatów pracy.

U tych 15 miljonów ludzi, którzy nabyli auta Forda, rozwinęły się nowe potrzeby i to spowoduje powstanie szeregu nowych zawodów. Między tymi 15 miljonami ludzi jest gros robotników, majstrów, urzędników, pracujących we wielkich centrach przemysłowych i miastach i zmuszona była do niedawna zajmować bardzo drogie, lecz niewygodne mieszkania w samem mieście. Dla tych sfer znowu wybudowali budowniczowie na peryferjach miast nowe dzielnice mieszkalne. Mając tanie parcele do dyspozycji, można było za stosunkowo, nie wyższym, jak w miastach czynszem, oddać na własność najmobiorcom całe domki za umówionym czynszem na 10 lub 12 lat. — Tem samem przemysł budowlany miał w ostatnich latach w Stanach Zjednoczonych bardzo dobrą konjunkturę.

Urządzenie tych domków dało znów fabrykantom urządzenia domowego (jak mebli, urządzeń kuchennych, tapetów i t. p.) zatrudnienia na dłuszy czas.

Widzimy zatem, że jeden zawód, zapomocą reklamy, stworzył zatrudnienie dla całego szeregu innych zawodów. — Nie można bowiem powiedzieć, aby wydatek na auto Forda był w Ameryce zbytkiem, skoro stanowi on w dzisiejszych czasach nader popularny, praktyczny i stosunkowo niedrogi środek lokomocji.

Oczywiście, że u nas w Europie o takim systemie reklamowym się nie słyszy.

W Czechach na wielką skalę reklamę prowadzi fabryka obuwia „Bata" i doprowadziła do tego, że produkuje dziennie 75.000 par obuwia, z którego znaczna część idzie do Stanów Zjednoczonych, Australji i zamorskich kolonij. — Nawet w Polsce „Bata" jest w stanie pewną część swojej produkcji placować i konkurować z fabrykami krajowemi, mimo ochronnego cła.

Reklama, stosowana u nas, trafiała po największej części w próżnię. — Gdyby kupiectwo nasze prowadziło dokładną ewidencję, przekonałoby się, że dotychczasowe formy reklamy chybiały celu w 95 na 100 wypadków. — Brak u nas fachowców reklamowych, o ile chodzi o reklamy w dziennikach i tygodnikach. — Do reklamy bowiem należy też wystawa sklepowa, dodatek do gazety, ilustracje, dla konsumentów wreszcie upominek z firmą dla kupującego bezpośrednio od kupca i to taki, któryby stale był w użyciu.

U nas zaledwie kilka firm prowadzi racjonalną reklamę na większą skalę, a wiemy, że rezultaty takiej reklamy są bardzo zadawalniające.

W obecnej dobie silnej agitacji w kierunku kupna towarów jedynie krajowych, możemy się przekonać, jak nieudolnie ten moment, — naszem zdaniem najkorzystniejszy, — wyzyskuje nasz przemysł. — Przykładowo podajemy, że naprzykład fabryki mydła i perfum zupełnie nie wyzyskują obecnej chwili, aby zainteresować konsumentów swoimi wyrobami. — I znowu tylko zagraniczna fabryka mydła „Schicht", która ma fabrykę w Polsce, prowadzi bardzo silną i skuteczną reklamę dla mydła „Elida".

Moglibyśmy setkami przykładów udowodnić, jak apatycznie zachowuje się nasz przemysł i handel wobec tak ważnego czynnika rozwoju przedsiębiorstwa, jakim jest reklama. — Koszta reklamowe napewno by się wybiły w większej rentowności przedsiębiorstwa. — Jeżeli dzisiaj już niektóre firmy reklamują się zapomocą kina, reklam świetlnych, nie mówiąc już o filmach mówiących, to wskazuje to, że jednak zaczyna się już doceniać wszędzie skuteczność reklamy.

Ostatnio byliśmy świadkami, jak firma „Frank" wyzyskała aeroplan dla celów reklamowych. — Przez dłuższy czas tysiące ludzi stale powtarzało, że widziało na niebie reklamę „Frank" „Enrillo", a bezsprzecznie ta reklama przyczyniła się do powiększenia zbytu. — Ludzie chcą być sugerowani.

Jeżeli kupiec sobie wmawia, że wystarczy dla reklamy okno wystawowe, w którem umieszcza napis „Wyprzedaż" lub „Tu się sprzedaje, tanio", to jest w wielkim błędzie. — Należy koniecznie wyzyskać te doświadczenia, jakie zagranica na tem polu w handlu i w przemyśle poczyniła, a nie wolno nam zadowolnić się naśladownictwem dlatego tylko, że ta reklama jest tanią, lub że jakiś akwizytor przyszedł po ogłoszenie.

Kupiec i przemysłowiec musi wiedzieć, czego chce, że jego celem jest zarabiać i utrzymywać się, a do tego prowadzi jedyna droga, t. j. celowa reklama. — A to musi być nauczone, doświadczone, a nie „na chybił, trafił", ot tak, aby pozbyć się akwizytora, przez zamówienie kilkumilimetrowego ogłoszenia do gazety. — Jest niestety prawdą, że nasze urzędy podatkowe wymierzają firmom ogłaszającym się... **wyższe podatki**, wychodząc z założenia, że kto ma na reklamy, ma również i na podatki. — Z tem zapatrywaniem nie trzebaby znowu tak wielkiej toczyć walki, gdyby kupiectwo zechciało tylko prowadzić księgi handlowe, wykazujące wysokość obrotu i faktycznego zysku.

Prawo do życia jest ważniejsze od zasad najidealniejszej higjeny.

Na marginesie zarządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Na zasadzie pisma okólnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie sprzedaży i przewożenia artykułów żywności, Wojewoda Białostocki rozesłał w dniu 31 października b. r. do wszystkich pp. Starostów i Prezydentów miast wydzielonych na obszarze województwa, pisma Nr. Zdr. 6298/28, nakazujące ścisłe wykonanie rzeczonego okólnika, z zaznaczeniem, że Wojewoda będzie osobiście sprawdzał przy lustracji należyte wykonanie tegoż.

W związku z powyższem władze miejscowe w Białymstoku, Grybowie, Suwałkach, przystąpiły gorliwie do skrupulatnego wprowadzenia w życie wszystkich zasad rzeczonego okólnika, aczkolwiek niektóre z nich nie mogą być stosowane w sposób tak rygorystyczny w odległych miastach prowincjonalnych.

Również z innych miejscowości nadchodzą w tej sprawie alarmujące wiadomości. Także na zjeździe kupiectwa żydowskiego liczni delegaci z prowincji wskazywali na niemożność wykonania wszystkich zarządzeń Min. Spraw Wewnętrznych, ze względu na wielkie koszty wymaganych remontów.

Wszyscy zdają sobie w zupełności sprawę z niezmiernej doniosłości należytego przestrzegania zasad higjeny w obrocie towarowym artykułami żywności dla podniesienia zdrowotności kraju.

Tem niemniej jednak konieczne jest takie przystosowanie zasad okólnika do warunków rzeczywistości, aby wprowadzenie w życie nakazanych przez Ministerstwo zmian odbyło się w sposób możliwie najmniej bolesny dla licznych rzesz sprzedawców artykułów spożywczych, aby ta najsłuszniejsza w swem założeniu inicjatywa Ministerstwa nie stała się źródłem najróżnorodniejszych trudności i szykan dla drobnego i najdrobniejszego kupiectwa, dla którego absolutne zrealizowanie wszystkich szczytnych wskazań Ministerstwa oznacza częstokroć absolutną ruinę.

Usiłując zaszczepić podstawowe zasady higjeny drobnemu kupiectwu i ludności miast prowincjonalnych i wprowadzić je do świadomości odnośnych warstw, aby stały się wkrótce ich naturalną potrzebą, należy dążyć do zrealizowania odnośnych zasad stopniowo, oraz do unikania wszelkich gwałtownych wstrząśnień, które mogą jedynie zrazić ludność do narzucanej z urzędu higjeny.

Przedewszystkiem zaś należy unikać stawiania wymagań niemożliwych do zrealizowania, albo też dających się urzeczywistnić jedynie z jednoczesnem złamaniem egzystencji gospodarczej poszczególnych sprzedawców, uważających słusznie swe prawo do życia za ważniejsze od zasad najidealniejszej higjeny.

Do takich właśnie wymagań należy zaliczyć punkt 6 okólnika Ministerstwa, zakazujący sprzedaży nafty, mydła i t. d. w sklepach spożywczych. Nietylko w małych osiedlach, o niewielkiej liczbie sklepów, lecz również w takich miastach, jak Białystok lub Suwałki, Grybów, wyeliminowanie tych artykułów z obrotu towarowego w sklepach spożywczych byłoby rzeczą dla kupiectwa katastrofalną, ogromnie zmniejszyłoby obroty i utrudniłoby kupiectwu w wysokim stopniu wywiązywanie się z tak ciężkich obowiązków podatkowych.

Podobne znaczenie posiada punkt 2 tegoż okólnika, orzekający, że sklepy spożywcze nie mogą łączyć się z mieszkaniem.

W tym duchu Centrala Związku Kupców złożyła w tych dniach do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych memorjał.

Zycie gospodarcze w orzecznictwie sąd.

Rzemieślnik zatrudniający jednego robotnika wolny jest od wykupienia świadectwa przemysłowego.

Dnia 8 listopada Sąd Najwyższy wydał orzeczenie, na podstawie którego orzekł, że rzemieślnik, zatrudniający jednego robotnika, wolny jest od obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego.

A mianowicie: Abrahama Rasnera, syna posła Chaima Rasnera, 75 Urząd Skarbowy w Warszawie ukarał za prowadzenie pracowni przy pomocy jednego robotnika, bez świadectwa przemysłowego.

Sprawa była rozpoznawana przez Wydział Odwoławczy Sądu Okręgowego w Warszawie, który Rasnera uniewinnił, w motywach swych wychodząc z założeń, że rzemieślnik, zatrudniający jednego robotnika, nie ma obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego. Na wspomniany wyrok Władze Skarbowe złożyły skargę do Sądu Najwyższego.

Władze Skarbowe wniosły o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, powołując się na art. 8 p. 5 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, na podstawie którego to przepisu rzemieślnik, zatrudniający jednego robotnika, powinien wykupić świadectwo przemysłowe.

Władze Skarbowe zgodnie z okólnikiem i praktyką Ministerstwa Skarbu wychodziły z założenia, że z punktu widzenia obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego właściciel przedsiębiorstwa, zatrudniony w swej pracowni, winien być uważany za robotnika.

Obrońca oskarżonego (apl. adw. Hirszberg) wnosił o oddalenie skargi kasacyjnej z zasad następujących: powoływał się na p. XIX. cz. załącznika do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym i wywodził, że w myśl wspomnianego przepisu najniższą kategorję świadectwa przemysłowego winni wykupić ci rzemieślnicy, którzy zatrudniają tak przy fabrykacji ręcznej, jak i mechanicznej, **ponad jednego** robotnika. Cała więc kwestja obraca się dookoła zagadnienia, czy do zatrudnionych robotników w warsztacie należy zaliczyć zatrudnionego w nim właściciela, czy też nie. W dalszym ciągu twierdził, że ustawodawca, jeżeli idzie o pracownie rzemieślnicze, to do robotników zalicza najemników, a nie samego właściciela. Powoływał się w tym przedmiocie na zestawienie p. XVIII. z p. XIX. załącznika do art. 23, oraz §99 Rozp. wykon., zarówno jak i na dawny tekst ustawy z r. 1923, który w omawianej kwestji uległ zmianie na korzyść rzemieślnika. Ponadto obrońca podkreślał, że art. 8 p. 5 omawianej ustawy, jakkolwiek ogólnie mówi, że rzemieślnik, zatrudniający jednego robotnika, powinien opłacać podatek w formie świadectwa przemysłowego, to nie stanowi on jednak w sobie, bez specjalnego postanowienia w przedmiocie świadectw przemysłowych, charakteru nakazu, bowiem nie wskazuje kategorji świadectwa przemysłowego dla tego rodzaju warsztatów rzemieślniczych.

W dalszym ciągu obrona wskazywała, że oddalenie skargi kasacyjnej wskaże Ministerstwu Skarbu, że okólnik, wydany za Nr. 142 L. D. P. O. 12220/25, polecający Urzędom Skarbowym nakazywanie rzemieślnikom, zatrudniającym jednego robotnika, wykupywanie świadectw przemysłowych, jako sprzeczny z prawem obowiązującem, winien być uchylony.

Sad Najwyższy w omawianej sprawie skargę kasacyjną Władz Skarbowych oddalił.

Doniosły okólnik Ministerstwa Skarbu w sprawie świadectw przemysłowych.

Świadectwa przemysłowe na rok 1929.

W związku z upływającym dnia 31 grudnia b. r. ostatecznym terminem nabycia świadectw przemysłowych na r. 1929 Wydział Prawny Centrali Związku Kupców podaje poniższe informacje:

Zgodnie z obowiązującą ustawą o podatku służy przemysłowym płatnikom tego podatku prawo nabycia świadectwa przemysłowego tej kategorji, jaka odpowiada prowadzonemu przez nich przedsiębiorstwu, przyczem płatnicy ci ponoszą całkowitą odpowiedzialność za to, że nabyte świadectwo przemysłowe jest właściwe. — Kasy Skarbowe mają przeto obowiązek wydać płatnikom świadectwo takiej kategorji, jakiej płatnicy żądają, przyczem kasy skarbowe mogą czynić na deklaracji płatnika adnotacje, że płatnik nabył świadectwo danej kategorji na własną odpowiedzialność. O ile władza skarbowa uzna później, iż nabyte przez płatnika świadectwo przemysłowe nie jest właściwe, może sporządzić odnośny protokuł i ewentualnie pociągnąć płatnika do obowiązku nabycia świadectwa wyższej kategorji, oraz uiszczenia grzywny. Natomiast nie może Kasa Skarbowa odmówić płatnikowi wydania świadectwa przemysłowego takiej kategorji, jakiej płatnik żąda.

Dla uniknięcia nieporozumień Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 30 listopada 1928 r. Nr. 263 L. D. V. 8636/4/28 przedłużyło na rok 1929 ulgi, wprowadzone przez Ministerstwo w latach poprzednich, przyczem niektóre z tych ulg uległy znacznemu rozszerzeniu.

Dwa sposoby uzyskiwania ulg.

Okólnik rozróżnia zasadniczo dwa sposoby uzyskiwania ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1929. Pierwszy sposób polega na tem, że płatnik wnosi podanie indywidualne przed dniem 1 stycznia 1929 r. do właściwego Urzędu skarbowego, który podanie to wraz ze swoją opinją winien przesłać najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po otrzymaniu podania do Izby Skarbowej w celu ostatecznego załatwienia. Natomiast drugi sposób uzyskiwania ulgi polega na tem, że Ministerstwo Skarbu zezwala na zaklasowanie do niższej kategorji świadectw przemysłowych niektórych przedsiębiorstw, przyczem zaklasowanie do niższej kategorji następuje **z urzędu**, bez żadnych starań ze strony płatników.

Następujące przedsiębiorstwa **winny ubiegać się** o poczynienie im ulg przy nabyciu świadectw przemysłowych na rok 1929 III-ej kategorji, zamiast II. kateg.

III-cia kategorja zamiast II-ej.

Przedsiębiorstwa, prowadzące sprzedaż towarów, posiadających cechy produkcji wytworniejszej, o ile obrót ich, ustalony na rok 1927, nie przekraczał kwoty 30.000 zł., a wartość towarów, posiadających cechy produkcji wytworniejszej, stanowi nie więcej, niż 5% ogólnej wartości towarów, znajdujących się w przedsiębiorstwie; z ulgi tej mogą korzystać przedsiębiorstwa, sprzedające wyłącznie towary **pochodzenia krajowego.** Przedsiębiorstwa takie mogą złożyć podania podług załączonego wzoru Nr. 1 o zezwolenie im na nabycie świadectw III. kategorji.

Księgarnie.

Księgarnie mogą na podstawie jednego świadectwa przemysłowego III. kategorji handlowej prowadzić również uboczną drobną sprzedaż materjałów piśmiennych, o ile przytem łączny obrót z księgarni i ze sprzedaży materjałów piśmiennych nie przekraczał w roku 1927 kwoty 30.000 zł.

Składy apteczne.

Właściciele składów aptecznych (drogueryj), sprzedający wyłącznie towary pochodzenia krajowego, mogą nabywać świadectwa przemysłowe III. kategorji handlowej, o ile obrót za rok 1927 nie przewyższał 30.000 zł.

Termin składania podań.

Podkreślić należy, że z ulg, przytoczonych powyżej, korzystać mogą jedynie te przedsiębiorstwa, które, odpowiadając

wymienionym warunkom, wniosą przed 1 stycznia 1929 r. podania do właściwych Urzędów skarbowych.

Następujące przedsiębiorstwa mogą korzystać z ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych, bez składania indywidualnych podań:

Właściciele samochodów i autobusów dorożek samochodowych mogą nabywać na rok 1929 świadectwa przemysłowe.

a) IV. kategorji handlowej dla przedsiębiorstw, posiadających tylko jedną najwyżej 6-osobową dorożkę samochodową.

b) III. kategorji handlowej dla przedsiębiorstw, posiadających nie więcej, niż 3 dorożki samochodowe, (najwyżej 6-osobowe), względnie jeden autobus, najwyżej 20-osobowy.

Okoliczność iż omawiana gałąź zarobkowości wykonywana jest nietylko przez przedsiębiorców osobiście, lecz również przy udziale sił najemnych (naprzykład szoferów i t. p.), nie powinna być przeszkodą do udzielania ulg.

Wszystkie inne przedsiębiorstwa, zajmujące się wynajmem samochodów i autobusów, obowiązane są nabyć świadectwa przemysłowe II-ej kategorji handlowej.

Przedsiębiorstwa komunikacji samochodowej względnie autobusowej, utrzymywanej pomiędzy dwiema miejscowościami, zaliczonemi do różnych klas w taryfie, winny nabyć świadectwo przemysłowe w okręgu tej władzy podatkowej, w której obrębie przedsiębiorca stale zamieszkuje, jednak według najwyższej klasy miejscowości, pomiędzy któremi samochody (autobusy) kursują.

Sprzedaż wyrobów tytoniowych.

Księgarnie, przedsiębiorstwa handlu towarowego, oraz restauracje mogą prowadzić sprzedaż wyrobów tytoniowych bez oddzielnego świadectwa przemysłowego, o ile sprzedaż ta odbywa się w jednym i tym samym lokalu.

Zakłady gastronomiczne.

Zakłady gastronomiczne: restauracje, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, oraz piwiarnie mogą być prowadzone na podstawie świadectwa przemysłowego III-ej kategorji handlowej, o ile w tych przedsiębiorstwach prócz piwa żadnych innych trunków się nie sprzedaje, a ilość zatrudnionych pracowników nie przekracza 10 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących.

Zaznacza się, że ostatnie ulgi, wymienione w punkcie a—c niniejszego komunikatu, przysługują z urzędu, to znaczy, że płatnicy nie są obowiązani czynić indywidualnych starań o przyznanie im tych ulg, lecz Kasy skarbowe winny poprostu wydać płatnikom świadectwa przemysłowe odpowiednio niższej kategorji, zgodnie z przytoczonemi wyjaśnieniami.

Ulgi powyższe mogą być zastosowane również do przedsiębiorstw nowo powstałych, pod warunkiem jednak, że obliczony prowizorycznie przez Władze skarbowe obrót nie przekroczy kwot wyżej podanych. Jakkolwiek powyższy okólnik Ministerstwa skarbu dotyczy tylko ulg w wypadkach w tymże okólniku wyszczególnionych, to jednak w wypadkach indywidualnych, zasługujących na uwzględnienie, płatnicy również składać mogą podania, powołując się jedynie na art. 94 ustawy o podatku przemysłowym, nie powołując się natomiast na okólnik Nr. 8636/4/28.

Zwraca się uwagę, że w tych wypadkach, gdzie konieczne jest składanie indywidualnych podań, — należy podania te wnieść bezwzględnie przed 1 stycznia 1929 r., gdyż, jak powołany wyżej okólnik Ministerstwa Skarbu wyraźnie stanowi, podania wnoszone po 1 stycznia 1929 r., powinny być zasadniczo pozostawione bez rozpatrzenia.

Wyjaśnienie Ministerstwa Skarbu o kompetencji sądów do orzekania w sprawach świadectw przemysłowych.

Jak wiadomo, Ministerstwo Skarbu okólnikiem wyjaśniło, że sądy są kompetentne do rozstrzygania **jedynie** w sprawie **kary**, wymierzonej za prowadzenie przedsiębiorstwa bez świadectwa przemysłowego, względnie za niewłaściwem świadectwem. Natomiast jeżeli chodzi o sam obowiązek nabycia świadectwa przemysłowego, to właściwe są do orzekania jedynie władze skarbowe, które mogą pociągnąć płatnika do obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego w wypadku, gdy sąd uniewinnił płatnika od oskarżenia o prowadzenie przedsiębiorstwa bez świadectwa, względnie od obowiązku nabycia świadectwa wyższej kategorji, gdy sąd uniewinnił płatnika z pod zarzutu prowadzenia przedsiębiorstwa za niewłaściwem świadectwem przemysłowem.

Opierając się na powyższym okólniku Ministerstwa Skarbu, władze skarbowe ściągnęły od całego szeregu płatników należności z tytułu świadectw przemysłowych w wypadkach, w których uprzednio zapadły uniewinniające wyroki sądowe.

Obecnie Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że pobranie tych sum przez władze skarbowe jest **niesłuszne**, wobec czego płatnicy mogą zwracać się do Izb skarbowych, powołując się na art. 93 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym i prosić o zwrot niesłusznie wpłaconych kwot. (Wzór podania załączony. Ob. Nr. 2). Izby skarbowe obowiązane są kwoty te zwrócić lub zarachować na poczet innych należności, najpóźniej w ciągu 60 dni od daty wniesienia podania.

Gdyby Izby skarbowe nie zgodziły się na zwrot lub zara-

chowanie niesłusznie pobranych sum, należy zwrócić się do Ministerstwa Skarbu, które w drodze nadzoru nakaże właściwej Izbie zwrot lub zarachowanie odnośnej sumy.

WZÓR Nr. 1.

Do Izby Skarbowej w . . . . za pośrednictwem Urzędu Skarbowego
w . . . .

PROŚBA.

N. N., handel . . . . w . . . . ulica . . . . . o zaliczenie do niższej kategorji świadectwa przemysłowego.

Pod powyższym adresem prowadzę drobną sprzedaż następujących towarów (wymienić rodzaj sprzedawanych towarów).

Towary te są wyłącznie pochodzenia krajowego.

Obrót mego przedsiębiorstwa za rok 1927 ustalony został w sumie, nie przekraczającej 30.000 zł., t. j. w kwocie zł. . . .

Wartość towarów, posiadających cechy produkcji wytworniejszej, nie stanowi więcej, niż 5% ogólnej wartości towarów, znajdujących się w przedsiębiorstwie.

Powołując się na okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 30 listopada b. r. Nr. 263 L. D. V. 8636/4/28, mam zaszczyt prosić o łaskawe zezwolenie mi na wykupienie świadectwa przemysłowego II. kategorji handlowej na rok 1929.

(Podpis).

WZÓR Nr. 2.

Do Izby Skarbowej
w . . . .

Orzeczeniem z dnia . . . . . . N. . . . . Urząd Skarbowy w . . . . pociągnął mnie do obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego . . . kategorji, oraz zapłacenia grzywny w sumie zł. . . . .

Przeciwko powyższemu orzeczeniu odwołałem się — w myśl art. 113 ustawy o podatku przemysłowym do Sądu Powiatowego w . . . . , który wyrokiem z dnia . . . . . uniewinnił mnie.

Mimo to Urząd Skarbowy w drodze egzekucji ściągnął odemnie sumę, odpowiadającą wartości świadectwa przemysłowego.

W tym stanie rzeczy mam zaszczyt na mocy artykułu 93 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym zwrócić się do Izby Skarbowej z prośbą o łaskawe wypłacenie mi niesłusznie pobranej odemnie kwoty zł. . . . . , względnie zarachowanie tej kwoty na poczet innych należności podatkowych.

(Podpis).

Ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych przez przedsiębiorstwa gospodnio-szynkarskie.

Na mocy art. 94 ustawy z dnia 15 lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. Nr. 79, poz. 550) Mni. Skarbu upoważniło okólnikiem z dnia 30 listopada 1928 r., L. 8099/4 Izby Skarbowe we Lwowie, Krakowie, Poznaniu, Grudziądzu, oraz Śląski Urząd Wojewódzki do udzielania we własnym zakresie działania pod niżej wyszczególnionymi warunkami, ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1929 przez przedsiębiorstwa gospodnio-szynkarskie, a mianowicie do zezwalania na nabywanie zamiast świadectwa II. kategorji handlowej — świadectwa III. kategorji handlowej.

Z ulgi tej mogą korzystać tylko te przedsiębiorstwa, które wniosą indywidualne podania o przeklasowanie do III. kategorji handlowej w terminie do końca 1928 roku.

Przy rozpatrywaniu wnoszonych w tej sprawie podań Izby skarbowe mają brać na uwagę obrót, ustalony przy wymiarze podatku przemysłowego za rok 1927, oraz odnosić „zagrożenie egzystencji gospodarczej“, przewidziane w art. 94 ustawy, wyłącznie do wykonywanego przedsiębiorstwa, a nie do stanu majątkowego jego właściciela.

Ulga powyższa nie może być przyznawana tym przedsiębiorstwom, których obrót za 1927 r. przewyższał: a) w I. klasie miejscowości zł. 20.000; b) w II. klasie zł. 15.000; c) w III. klasie 10.000 zł.; d) w IV. klasie zł. 8.000.

Zauważyć należy, że zakłady gospodnio-szynkarskie nie mogą być w żadnym wypadku prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych IV. kategorji handlowej.

Bez względu na wysokość obrotu nie mogą być przyznawane ulgi tym przedsiębiorstwom, które prowadzą wyszynk (sprzedaż) trunków zagranicznych.

Zaznaczyć należy, że w wypadkach odmownego załatwienia próśb winna Izba skarbowa zawiadomić odnośnych płatników, że przeciw tego rodzaju decyzjom wydanym na podstawie art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, nie przysługuje żaden środek prawny.

Ostrzeżenie. Zarząd Powszechnej Wystawy Krajowej w r. 1929, która odbędzie się w Poznaniu od połowy maja do końca września, przestrzega zainteresowanych przed różnemi imprezami reklamowemi, jakie łącznie z Wystawą zapowiadane bywają ze stron niepowołanych. Zwłaszcza podaje Zarząd PWK. do wiadomości, że Katalogi Wystawowe, jak również Przewodniki po Wystawie Zarząd PWK. przygotowuje we własnem urzędowem opracowaniu. Ukażą się wszystkie te oficjalne publikacje nakładem Biura Ogłoszeń „Par“ w Poznaniu.

Kalendarzyk podatkowy.

Podatek dochodowy za rok 1928. Wszyscy ci płatnicy, którzy otrzymali nakazy płatnicze po dniu 15 października b. r., obowiązani są uiścić podatek w terminie dni 30, licząc od dnia następnego po otrzymaniu nakazu płatniczego.

Powyższy czasokres właściwy jest również do wnoszenia odwołania. Nadmieniamy, że prośby o wstrzymanie egzekucji należy stanowczo wnosić również w terminach, przeznaczonych do wnoszenia odwołań.

Podatek dochodowy od uposażeń płatny jest w terminie dni 7 od dokonanego potrącenia. Podstawą wymiaru jest wysokość uposażeń w terminie rocznym.

Podatek przemysłowy za miesiąc listopad. Do dnia 29 grudnia b. r. spłata podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w listopadzie przez przedsiębiorstwa I. i II. kategorji handlu i przemysłu. I.—V. kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze.

Świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1929. W ciągu miesiąca grudnia przypada wykupno świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1929. Wszelkie prośby o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstw za niższą kategorją świadectwa przemysłowego, aniżeli przypada to na podstawie ustawy o podatku przemysłowym, należy wnosić w powyższym terminie.

Zwracamy uwagę, że patenty można wprawdzie bez kosztów wykupywać do 14 stycznia 1929, jednak Władze Skarbowe są uprawnione po 1 stycznia dokonywać lustracyj za patentami i nakładać kary na nieposiadających patentów.

Podatek od placów niezabudowanych za IV. kwartał b. r. płatny był w listopadzie względnie w terminie ulgowym do dnia 15 grudnia b. r.

Podatek od lokali za IV. kwartał b. r. płatny do 15 grudnia 1928 r.

Podatek od nieruchomości za III. kwartał b. r. płatny do 15 grudnia 1928 r.

Obecne odsetki zwłoki wynoszą 2% w stosunku miesięcznym.

Zmiana ustroju sądownictwa polskiego.

(Dr. H. A.). Z dniem 1 stycznia 1929 wchodzi w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 marca 1928. Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93 p. t. „Prawo o ustroju sądów powszechnych“, wprowadzające zasadnicze zmiany w obowiązujących dotąd na terenie Państwa odnośnych ustaw. Zadaniem naszem będzie przedstawić w krótkości te zmiany, które dotyczą w pierwszym rzędzie obowiązującego dotąd ustroju w Małopolsce, jako dotyczącego interesów większej części naszych czytelników.

Jak wiadomo, na terenie Małopolski obowiązywała dotąd t. zw. norma jurysdykcyjna, ustalająca z jednej strony właściwość sądów, z drugiej zaś tok instancyi, oraz procedura cywilna, która ustaliła była sposób i tok samego postępowania.

Wspomniane wyżej nowe prawo o ustroju sądów wprowadza zasadnicze zmiany w pierwszym rzędzie w dotychczas obowiązującej „normie jurysdykcyjnej“ i to w następującej mierze.

I. Sądy pokoju.

Jako nowość, do dziś w Małopolsce nieznana, wprowadzone zostały t. zw. **Sądy pokoju.**

Sądy te rozstrzygać będą sprawy o wartości **do 200 złotych,** za wyjątkiem jednak spraw: a) wynikłych z weksli, czeków, akcyj, obligacyj, lub innych podobnych papierów wartościowych (listy zastawne, dowody składowe; b) o prawa do nieruchomości i praw rzeczowych na nieruchomościach, jak naprzykład o służebności oparcia ściany, przechodu, przejazdu i t. p.; c) w których stroną pozwaną jest Skarb Państwa lub inna osoba publiczno-prawna. Wolno jednak będzie stronom (za wyjątkiem spraw wpod b) i c), oraz spraw dotyczących uprawnień, do nabycia których koniecznem jest zeznanie aktu notarjalnego lub sądowego) zawierać ugody przed Sędzią pokoju w sprawach o wartości do 1.000 zł. (naprzykład i z weksla), atoli przed wniesieniem skargi sądowej.

Ugoda taka mieć będzie ważność i skuteczność ugody sądowej, stanowić będzie zatem ważny tytuł egzekucyjny.

Nowością dalszą, na terenie Małopolski nieznaną, jest wprowadzenie przez cytowane rozporządzenie **obieralności Sędziów pokoju.** Czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim uprawnionym do wyboru posłów sejmowych, o ile w dniu ogłoszenia wyborów mieszkają w danej miejscowości. Wybranym może być każdy obywatel polski, mający 30 lat ukończonych, nieskazitelnego charakteru i w pełni praw obywatelskich będący, władający w słowie i piśmie językiem polskim. Jako cenzus naukowy wymagane jest wykształcenie w zakresie przynajmniej 6 klas państwowej szkoły średniej. Wybór następuje na okres pięcioletni, — urząd jest honorowym.

(Przyp. Red.: Bliższe szczegóły o tym kierunku o-

głosimy w jednym z najbliższych numerów naszego pisma).

Wybory zarządza Prezes odnośnego Sądu okręgowego, — dziesięciu już wyborców może w drodze pisemnej zgłosić kandydata. Posłowie do Sejmu i Senatu, pozostający w służbie czynnej, wojskowi, funkcjonarjusze państwowi lub gminni, adwokaci, notarjusze, wreszcie duchowni lub zakonnicy nie mają prawa obieralności. Odwołanie od wyroków i orzeczeń Sądów pokoju rozstrzygać będą **Sądy grodzkie** ostatecznie, przy zastosowaniu ważnych i nadal przepisów o postępowaniu sądowem (austr. procedura cywilna).

II. Sądy grodzkie.

W miejsce istniejących Sądów powiatowych wprowadzone są Sądy grodzkie , o właściwości i zakresie działania odpowiadającymi obecnym Sądom powiatowym, z tą jednak zasadniczą zmianą, że Sądy grodzkie właściwie będą do rozstrzygania spraw o pretensje majątkowe **do 1.000 zł., choćby** pretensje te pochodziły **z weksli.**

Jest to zasadnicza zmiana dotąd obowiązujących w Małopolsce przepisów, —wedle których wszystkie sprawy z weksli, choćby suma była drobną, — należały do Sądów okręgowych, a tem samem obowiązywał co do tych spraw przymus adwokacki.

Obecnie, wobec braku takiego przymusu, w postępowaniu przed Sądami grodzkiemi ,powiatowymi) wolno będzie wnosić skargi wekslowe (do sumy 1.000 zł. włącznie), **bez podpisu adwokackiego.**

W razie wniesienia zarzutów, rozprawy nad niemi odbywać się również będą przed Sądem grodzkim. Dla kupiectwa, zamieszkałego zwłaszcza w miejscowościach, w których nie było i nie będzie Sądów okręgowych, wprowadzenie tego przepisu jest wprost **ulgą.** Przyczyni się ona też niemało do przyspieszenia całego trybu postępowania. Obowiązująca dotąd wedle austr. przepisów właściwość wyłączna Sądów grodzkich (powiatowych) do rozstrzygania sporów o uznanie ojcostwa pozamałżeńskiego i o płacenie t. zw. alimentów, pozostaje nadal w mocy.

III. Sądy okręgowe.

Przepisy, obowiązujące dotąd co do właściwości i zakresu działania Sądów okręgowych, pozostały w zasadzie niezmienione. Wprowadzone jednak zostaną następujące ważne zmiany. Dotyczą one w pierwszym rzędzie Sądów handlowych, względnie Senatów handlowych, które dotąd istniały przy wszystkich Sądach okręgowych, oraz składu tychże Senatów. Na zasadzie omawianego rozporządzenia wprowadzone zostaną w drodze rozporządzenia ministra przemysłu i handlu przy Sądach okręgowych, którym podlegają miejscowości o znaczniejszym ruchu handlowym, t. zw. „Wydziały handlowe". Rozstrzygać one będą wszystkie sprawy, podpadające wedle obowiązujących dotąd przepisów i nowo wprowadzonych zmian, pod właściwość Sądów handlowych.

Ważniejszą jednak nowością i to zasadniczą, nieznaną do dziś żadnemu sądownictwu, jest wprowadzenie elementu obywatelskiego do rozstrzygania tych spraw handlowych. Do dziś w skład Trybunałów handlowych wchodził wprawdzie z głosem stanowczym jeden sędzia laik, — z Nowym Rokiem jednak w skład „Wydziałów handlowych" jako Sędziowie **wchodzić będą tylko jeden sędzia zawodowy, jako przewodniczący i dwu sędziów laików,** którzy zatem z łatwością będą w stanie przegłosować przewodniczącego. Przeciw zamieszczeniu takiego postanowienia oponowały wprawdzie i komisja kodyfikacyjna i wszyscy, których opinja w tej mierze powinna była być miarodajną, — sfery jednak decydujące uważały za stosowne przejść nad opinjami temi do porządku.

Jakie skutki w wymiarze sprawiedliwości — orzecznictwa Wydziałów handlowych, o takim składzie, za sobą pociągną, nie trudno odgadnąć. Sędziów handlowych (nowa nazwa sędziów laików) mianować będzie minister przemysłu i handlu na okres trzyletni z pośród osób, przedstawionych przez Izby przemysłowo-handlowe. Sędzią może zostać każdy obywatel polski, korzystający z pełni praw, władający językiem polskim w słowie i piśmie, oraz „posiadający praktyczną znajomość obrotu handlowego i zwyczajów handlowych". Dalszą inowacją jest wprowadzenie przy Sądach okręgowych „Honorowych Sędziów", którzy wchodzić będą w skład sądzących członków Trybunału Sądów okręgowych, w tych wypadkach, w których w charakterze takiego członka Trybunału wchodzić może Sędzia grodzki (zawodowy). Jest to także nowość, nienapotykana w żadnem sądownictwie, — widocznie przemawiały za temi nowościami względy fiskalne (oszczędność na ilości sędziów fachowych). Takimi „sędziami honorowymi" zostać mogą korzystający z pełni praw obywatele polscy, o ukończonym 30 roku życia, władni językiem polskim w słowie i piśmie i **posiadający wyższe wykształcenie.**

Ten ostatni wymóg odróżniać będzie „sędziów honorowych" od „sędziów handlowych", u których postulat ten nie wchodzi w rachubę. Nominacji na trzy lata dokonuje minister sprawiedliwości po zasięgnięciu opinji Prezesa Sądu apelacyjnego. Dalsze przepisy, dotyczące Sądów apelacyjnych, Sądu Najwyższego i wewnętrznego sposobu urzędowania, — jako obchodzące już tylko fachowców - prawników, pomijamy. Usiłowaliśmy w skrócie dać obraz najważniejszych postanowień nowej ustawy — i w ten sposób zaznajomić z niemi szerokie sfery naszych czytelników. — Zaniechaliśmy jednak wszelkiej krytyki, — pozostawiając ją pismom fachowym i rozwojowi wypadków. Nadmieniamy tylko, że do omawianego rozporządzenia ukazać się ma w najbliższym czasie przeszło 50 rozporządzeń zainteresowanych Ministerstw, w pierwszym rzędzie Ministerstwa sprawiedliwości. „Przegląd Gospodarczy".

Od Redakcji.

Wobec nieporozumień, powstałych na tle naszego komunikatu w „Nowym Dzienniku" w sprawie artykułu „Jeszcze w sprawie dopłat celnych. — Przyczynek do praworządności naszych władz celnych", stwierdzamy, że artykuł ten przez przeoczenie drukarni dostał się do rubryki „Sprawy Celne" w „Przeglądzie Kupieckim".

Artykuł ten, nie pochodzący od naszego konsulenta celnego, p. Ignacego Ungara, przeznaczony był jako artykuł krytyczny i treści ogólnej dla części redakcyjnej.

Curiosum podatku przemysłowego.

W jednej z fabryk pracuje przy sortowaniu towarów robotnik, któremu fabryka płaci tygodniowo skromną pensję, ubezpieczając go równocześnie w Kasie Chorych i t. d.

Ponieważ jednak robotnik ów z pensji wyżyć nie był w stanie, zezwoliła mu fabryka na zakupno co pewien czas odpaków ,których fabryka nie sprzedawała kupcom.

Przez sprzedaż tych odpadków mógł robotnik zarobić 2%, a niekiedy 3% wartości towaru, obrót zaś jego roczny wynosił 100.000 zł., a osiągnięty dochód dwa do dwa i pół tysiąca złotych.

Wedle litery prawa robotnik ten obowiązany jest do wykupna świadectwa przemysłowego II. kategorji za 594 zł., — a skoro tego nie uczynił, musi zapłacić jeszcze po 2% zwłoki za 12 miesięcy; obowiązanym jest również do płacenia podatku obrotowego w wysokości 2.7%, czyli razem zł. 2.700, — plus cena świadectwa przemysłowego, czyli daleko więcej, jak wynosiłby jego dochód brutto z tej całej transakcji.

Robotnik ten zgłosił się do nas z zażaleniem, a my niestety nic możemy mu nic poradzić, aby za dobrodziejstwo, które mu fabryka wyświadcza, nie musiał jeszcze dopłacać ze swojej pensji, która nie starczy mu nawet na opędzenie najprymitywniejszych potrzeb.

Projekt ustawy o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością.

Nowa ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, wypracowana przez Ministerstwo przemysłu i handlu, opiera się na następujących zasadach:

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest osobą prawną. Pod nazwą firmy muszą znajdować się pełne wyrazy: „Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". — Ilość udziałowców, którzy nie są osobiście odpowiedzialni, wynosić może najwyżej 30 osób. Kapitał zakładowy wynosić może najmniej 10.000 zł. całkowicie wpłaconych. Spółka musi być w ciągu 6 miesięcy od założenia wpisana do rejestru, w przeciwnym razie umowa traci moc.

Zarząd składa się z jednej lub więcej osób, wybranych z pomiędzy udziałowców lub osób trzecich. — Członkom zarządu nie wolno prowadzić interesów w innej spółce konkurencyjnej. W razie sprzeczności interesów spółki z interesami osobistymi członka zarządu lub jego żony, oraz krewnych i powinowatych do 2-go stopnia, winien on wstrzymać się od rozstrzygania danych spraw w spółce. Przy ilości spólników ponad 10, ma być ustanowiona rada nadzorcza, rozporządzająca szerokiemi kompetencjami.

Nowa ustawa ma mieć zastosowanie do spółek, istniejących po upływie 8 lat od daty wejścia w życie ustawy.

Pożyteczna książka.

Józef Propper: Kalkulacja w przemyśle oparta na księgowości. — Poradnik dla rzemiosła, przemysłu i handlu. — Kraków 1929.

Autor stara się przykładami przedstawić w formie popularnej możliwość dostosowania każdej księgowości dla celów obliczania cen własnych kosztów i cen sprzedaży. Wykazuje na licznych przykładach, że nieumiejętność kalkulacji własnych kosztów i ceny sprzedażnej, a kurczowe trzymanie się tradycyjnych, a niestety całkowicie już przestarzałych metod pracy w handlu i w przemyśle, oraz sposobów kalkulacji, doprowadzić mogą do zachwiania egzystencji kupca.

W obecnej dobie ostrej walki konkurencyjnej jest poznanie rzeczywistych kosztów własnych podstawą bytu kupca i przemysłowca i dlatego książka ta winna się znaleźć w każdem biurze handlowem i przemysłowem. Książka jest do nabycia we wszystkich księgarniach.

KRONIKA.

Zastępcy poszukiwani! Reprezentacja jednej z największych fabryk samochodowych Czechosłowacji poszukuje dla wszystkich większych miejscowości Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego dobrze sytuowanych i godnych zaufania zastępców.

Bliższych informacyj udzieli Biuro Zrzeszeń Gospodarczych Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, hotel pod „Brunatnym Jeleniem".

Odbiorcy i zastępcy poszukiwani przez austrjacką firmę, produkującą łatwo przenośne piły tartaczne. Piły te — wedle zapodań fabryki — nadają się specjalnie dla tarcia drzewa w okolicach górzystych. — Zgłoszenia zainteresowanych przyjmuje Konsulat Austrjacki, Kraków, ul. Wolska 4.

Państwowe warsztaty kolejowe wyprodukowały nowy typ osobowego wozu kolejowego, który słusznie uznać można za typ polski. – Nowość polega na wprowadzeniu umywalni z wodą zimną i gorącą, apteki i metalowych skrytek na bagaż, dla ochrony przed kradzieżą. Wozy są bez przedziałów, lecz z przejściem w środku, siedzenia dwuosobowe.

Zamknięcie rachunkowe Krakowskiego Stow. Kupców

za czas od 1 grudnia 1927 do 30 listopada 1928.

PRZYCHÓD		ROZCHÓD	
Saldo z 1 grudnia 1927	Zł 4.071·63	Pensje	Zł 16.004·—
Wkładki	„ 27.041·81	Czynsz pod. lokat. i oświetlenie	„ 3.637·51
Wpływy różne	„ 2.072·—	Wydatki admin.	„ 660·68
Zwroty kosztów przez „Przegl. Kupiecki“	„ 1.208·—	Porto i telefon	„ 1.425·11
		Ogłoszenia i druki	„ 595·12
		Subwencje i datki	„ 868·80
		Przybory kancel.	„ 536·38
		Kasa Chorych i ubezp. pens.	„ 961·12
		Delegacje i podróże	„ 2.615·75
		Naprawy	„ 430·50
		Prowizja inkasowa	„ 2.633·80
		Stan z dnia 30. XI. 1928	„ 4 024.67
	Zł 34.393·44		Zł 34·393·44

Zamknięcie rachunkowe Funduszu Zapomogowo-Kredytowego im. błp. Salomona Banneta

za czas od 1 grudnia 1927 do 30 listopada 1928.

PRZYCHÓD		ROZCHÓD	
Stan z dnia 1 XII. 1927	Zł 3.695·25	Udzielone pożyczki	Zł 9.640·—
Datki	„ 427·95	Datki	„ 160·—
Wpływy ze sądów polubownych	„ 1.018·90	Saldo	„ 1·031·31
Zwroty pożyczek	„ 5.683·50		
Odsetki P. K. O.	„ 5·71		
	Zł 10.831·31		Zł 10.831·31

Obecny stan majątkowy „Funduszu zapomogowego“ wynosi Zł 6.953·81 i składa się z gotówki Zł 1.031·31 i u dłużników Zł 5.922·50

Łazarz Margulies, skarbnik.

Skontrolowano księgi i rachunki bez zarzutu

Komisja kontrolująca:

Fleischer Salomon, **Uebersfeld Maurycy**

Sandhaus Salomon

Ceny świadectw przemysłowych na rok 1929.

A. Dla przedsiębiorstw handlowych.

Kategorje		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	W miejscowościach klasy I.	II.	III.	IV.
		Złotych					
I.	Dla zakładów handlowych	3.600 (3.300)	—	—	—	—	—
II.	„ „ „	—	720	594 (544·50)	486 (445·50)	360 (330·—)	234 (214·50)
III.	„ „ „	—	144	117 (105·25)	90 (85·25)	72 (66·—)	45 (41·25)
IV.	„ „ „	—	54	45 (41·25)	36 (33·—)	27 (24·75)	18 (16·50)
Va.	„ handlu rozwoźnego	90 (82·50)	—	—	—	—	—
Vb.	„ „ obnośnego	27 (24·75)	—	—	—	—	—

B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Kategorje		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	I.	II.	III.	IV.
I.	. . . . . .	10.800(9.000)	—	—	—	—	—
II.	. . . . . .	7.200(6.000)	—	—	—	—	—
III.	. . . . . .	3.600(3.000)	—	—	—	—	—
IV.	. . . . . .	1.080 (900)	—	—	—	—	—
V.	. . . . . .	360 (330)	—	—	—	—	—
VI.	. . . . . .	—	216	180 (165·—)	144 (132·—)	108 (99·—)	72 (66·—)
VII.	. . . . . .	—	108	90 (82·60)	72 (66·—)	54 (49·50)	36 (33·—)
VIII.	. . . . . .	—	27	21·60 (19·80)	18 (16·50)	10·80 (9·90)	7·20 (6·60)

C. Dla handlu jarmarcznego.

	Dla handlu hurtownego	Dla handlu detalicznego
	Złotych	
Na jarmarkach, trwających ponad 21 dni	450 (412·50)	126 (114·50)
„ „ „ „ 7 dni do 21 dni	225 (206·25)	63 (57·50)
„ „ „ „ 3 dni do 7 dni	180 (165·—)	45 (41·25)

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategorje	Oznaczenie zajęcia przemysłowego	Cena w złotych
I.	Ekspedytorzy, nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników handlowych lecz trudniący się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem w urzędach celnych towarów, wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy:	
	1) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy głównych linjach kolei żelaznych	720 (660·—)
	2) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy bocznych linjach kolei żelaznych	540 (495·—)
	3) Przy urzędach celnych, nie położonych przy linjach kolejowych . . .	450 (412·50)
II.	a) Pośrednicy giełdowi:	
	1) Na giełdzie warszawskiej	720
	2) Na innych giełdach	450 (412·50)
	b) Wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I. klasy	270 (247·50)
	2) W miejscowościach II. klasy	180 (165·—)
	3) W miejscowościach III. i IV. klasy	54 (49·60)
III.	Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, przewozowych, komunikacyjnych oraz instytucji kredytowych, o ile prowadzą operacje bez utrzymania biur:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I. klasy	90 (82·50)
	2) W miejscowościach II. klasy	72 (66·—)
	3) W miejscowościach III. i IV. klasy	36 (33·—)
IV.	Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie)	180 (165·—)

Karty rejestracyjne na oddzielny skład 18 Zł (16·50).

Uwaga: W Województwie Śląskim ceny świadectw są niższe jak w tej taryfie, gdyż dolicza się tam tylko 60 % a u nas 70 % na rzecz Izby Handlowej, szkolnictwa zawodowego i związków komunalnych.
W Kongresówce obowiązują ceny w klamrach.

Każdy bucik jest tak dobry jak iego obcas

BERSON

KRAKÓW, STRASZEWSKIEGO 2.

POMPY VOGLA

dla wszelkich celów, wydajności i sposobów popędu, dostarcza:

F. LORD Biuro techniczne i Elektrotechniczne

KRAKÓW, ULICA LUBICZ L. 1

jako przedstawiciel firmy **Ernst Vogel, Stockerau.**

MEBLE:
Jadalnie
Sypialnie
Gabinety
Salony
Kluby
Łóżka
Wózki i t. d.

DOM MEBLOWY
M. PLESZOWSKI
Kraków, Mały Rynek 2. Tel. 4136.
Udogodnienia przy kupnie

Dywany
Firanki
Serwety
Narzuty
Brokaty
Kołdry
Materace
Koce i t. p.

ZWIĄZEK KREDYTOWY

Spółdzielnia z ogr. odp.

w Krakowie, ul. Grodzka 21

I. Oddział dla dzielnicy VIII. (Kazimierz), Podbrzezie 6 (Stowarzyszenie rękodzielników). — Przyjmuje inkaso weksli, frachtów i innych dokumentów na Kraków i wszystkie miejscowości kraju.

Przyjmuje się wkładki oszczędnościowe.

Załatwia szybko! **Liczy tanio!**

Wytwórnia pieczątek różnego rodzaju, szyldy i napisy emaljowane. Drukarki domowe. Wielki wybór numeratorów w różn. wielkościach najnowszej konstrukcji po cenach nader przystępnych

Aleksander FISCHHAB

Kraków, ulica Grodzka 46.

Telefon Nr. 3256.

HERBATY

wszelkich gatunków, specjalnie

Ceylon, Darjeeling Orange Peccoe

dostarczamy w wielkim wyborze. — Prosimy żądać ofert specjalnych i próbek.

LAMBERT i KRZYSIAK

GDAŃSKI HANDEL ZAMORSKI S. A., GDAŃSK, KARRENWALL 8.

Naczelny redaktor: Dr. Benon Seiden. — Wydawca: Za Krakowskie Stow. Kupców: Samuel Schechter. — Redaktor odpow.: Józef Himmelblau. — Nowa Drukarnia Dziennikowa w Krakowie, pod zarządem Maksymiljana Feldmana